

**UCHROŃ SIEBIE I SWOJĄ RODZINĘ PRZED
BRUCELOZĄ**

Wstęp

Niniejsza broszura została opracowana przez urząd nadzoru bezpieczeństwa i higieny pracy w Irlandii Północnej (*Health and Safety Executive for Northern Ireland, HSENI*) po konsultacji z grupą doradczą ds. brucelozy (*Brucellosis Advisory Group*). Broszura pomoże hodowcom, ich rodzinom oraz innym osobom pracującym przy hodowli bydła zrozumieć, w jaki sposób brucelozą przenosi się na człowieka. Zawiera ona informacje na temat objawów i leczenia choroby, jak również sposobów zmniejszenia ryzyka zachorowania. Broszura jest szczególnie przydatna dla hodowców bydła, ich pracowników, rodzin, przewoźników bydła, weterynarzy oraz inspektorów przeprowadzających kontrole inwentarza żywego. Dodatkowe informacje na temat innych kwestii bezpieczeństwa i higieny w gospodarstwach rolnych można znaleźć w opracowanym przez urząd HSENI informatorze dotyczącym bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie (*Guide to Health and Safety in Agriculture*).

Informacje ogólne

W 2002 roku zgłoszono 28 przypadków brucelozy wśród mieszkańców Irlandii Północnej, a od roku 1998 odnotowano ponad 70 przypadków tej choroby. W latach 1985-1997 nie zanotowano jednak żadnych przypadków brucelozy. Bezpośrednim źródłem zarażenia jest zwykle bydło hodowlane, a wzrost liczby przypadków brucelozy u człowieka w ostatnim czasie jest związany bezpośrednio z obecną epidemią tej choroby u bydła na terenie Irlandii Północnej. Bruceloza dotknęła ostatnio wielu hodowców mających kontakt z chorymi zwierzętami. Z tego względu zwalczanie tej choroby u zwierząt jest ważne dla ochrony zdrowia ludzkiego.

Czym jest bruceloza?

Bruceloza to choroba zakaźna wywoływana przez bakterię *brucella abortus* (pałeczka ronienia), która atakuje obecnie stada bydła, głównie w hrabstwach Armagh, Down, East Tyrone i Fermanagh. Choroba ta bardzo rzadko przenosi się z człowieka na człowieka, można się nią jednak łatwo zarazić poprzez kontakt z zarażonymi zwierzętami.

Kto może zachorować?

Ryzyko zarażenia jest największe podczas cielienia się krów, zwłaszcza w przypadku przedwczesnych porodów, poronień lub zatrzymania łożyska po porodzie. Z tego względu najbardziej narażeni na zachorowanie są pracujący w tym czasie przy bydło hodowcy. Zarazić mogą się także rzeźnicy, osoby przewożące chore zwierzęta, weterynarze, ich pomocnicy oraz inne osoby mające bezpośredni kontakt z bydłem.

Jak rozpoznać zakażenie?

Objawy brucelozy są bardzo podobne do objawów grypy. Bruceloza ma jednak cięższy i dłuższy przebieg. Chorzy skarżą się na wzmożoną potliwość, zwłaszcza w nocy, wysoką gorączkę, dreszcze, ból głowy, depresję, bóle pleców i stawów, osłabienie, zmęczenie i spadek wagi ciała. Objawy mogą przez pewien okres pojawiać się i znikać (czasami przez kilka miesięcy), stąd też brucelozę nazywa się czasem falującą gorączką. W następstwie zakażenia bakterią brucelozy niektórzy hodowcy nie mogą przez długi czas wrócić do pracy. W przeciwieństwie do grypy objawy nieleczonej brucelozy mogą utrzymywać się przez wiele tygodni lub miesięcy.

Czy brucelozę można leczyć?

Tak, brucelozę można skutecznie leczyć podawanymi przez dłuższy czas antybiotykami. Możliwe są jednak nawroty choroby.

W jaki sposób bruceloza przenoszona jest na człowieka?

Możliwe są cztery drogi zakażenia chorobą:

- przez błony śluzowe jamy ustnej, nosa, warg i oczu (kontakt z rozpryskanym lub unoszącym się w powietrzu zakaźnym materiałem);
- drogą pokarmową (np. po spożyciu zakaźnego materiału zawartego w niepasteryzowanym mleku pochodzącym od chorego zwierzęcia);
- drogą wziewną;
- przez uszkodzenia skóry (skaleczenia, otarcia itp.)

Co zrobić w przypadku podejrzenia brucelozy?

Należy zgłosić się do lekarza i poinformować go o pracy przy bydło, które może być chore. Badanie krwi potwierdzi, czy nastąpiło zakażenie.

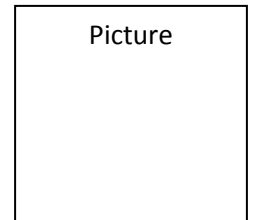
Jak postępować, aby uniknąć zarażenia?

- Chronić przede wszystkim stado przed zarażeniem. Porad w tym zakresie udzieli rejonowy inspektorat weterynarii (*Divisional Veterinary Office*) oraz prywatny lekarz weterynarii.
- Zachować czujność: jeśli zwierzęta chorują, spada udój mleka lub u krów występują poronienia, należy zasięgnąć porady weterynarza. Należy pamiętać, że wszystkie poronienia powinny być zgłaszane zgodnie z wymogiem prawnym do rejonowego inspektoratu weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (*DARD Veterinary Service Office*). Zwierzęta z dodatnim lub niejednoznacznym wynikiem badania w kierunku brucelozy nasuwają podejrzenie choroby. Należy jednak pamiętać, że zarażone mogą być również inne zwierzęta.
- W przypadku zarażenia stada należy ograniczyć do minimum liczbę osób odwiedzających gospodarstwo oraz powiadomić wszystkie osoby, które muszą wejść na jego teren.
- Nie pozwalać, aby dzieci zbliżyły się do cielących się lub roniących krów, płodów bądź popłodu.
- Nie pozwalać, aby inne osoby szczególnie narażone na zarażenie (np. osoby starsze czy kobiety ciężarne) zbliżyły się do cielących się lub roniących krów, płodów bądź popłodu.
- Nie pić niepasteryzowanego mleka.
- Nie jeść, nie pić, ani nie palić tytoniu podczas pracy przy zwierzętach. Przed jedzeniem, piciem lub paleniem należy umyć ręce aż po łokcie.
- Zmieniać ubranie po pracy przy zwierzętach przed wejściem do budynków mieszkalnych.

Najbardziej narażone na zachorowanie są osoby pomagające przy cieleniu się krów lub mające kontakt z poronionymi płodami.

Jakie dodatkowe środki ostrożności należy podjąć podczas cielenia się krów w rejonie występowania brucelozы lub w przypadku podejrzenia brucelozы u bydła w stadzie?

- Przed rozpoczęciem pracy przy bydłe należy zaopatrzyć się w zalecane ubranie ochronne (poniżej) oraz utrzymywać je w dobrym stanie.
- Na wszystkie skaleczenia i otarcia skóry należy nakładać wodoodporne opatrunki – bakteria wywołująca brucelozę wnika do organizmu człowieka przez uszkodzoną skórę.
- - Nosić wodoodporny kombinezon i gumowe buty ochronne.
- - Używać długich, sięgających powyżej łokci rękawic ochronnych.
- - Zakładać maski chroniące twarz, wargi i oczy przed rozpryskami płynów ustrojowych, tkanek, itp.
- - Stosować maskę FFP3 chroniącą przed wdychaniem zawieszonych w powietrzu mikrokropelek zakaźnego materiału.
- Przemycać zad krowy odpowiednim środkiem odkażającym rozcieńczonym według zaleceń.
- Ograniczyć do minimum liczbę osób pomagających lub obecnych przy cieleniu się krów oraz nie stosować sztucznego oddychania metodą usta-usta u cieląt.
- Przed zdjęciem rękawic po zakończeniu pracy należy oczyścić i zdezynfekować ubranie i sprzęt ochronny. Rękawice przed zdjęciem należy dokładnie umyć i zdezynfekować. Rękawice należy zdejmować tak, aby uniknąć kontaktu ich zewnętrznych powierzchni ze skórą.
- Dokładnie umyć ręce PO zakończeniu pracy oraz PRZED jedzeniem, piciem lub paleniem tytoniu.
- Przechowywać ubranie ochronne z dala od budynków mieszkalnych.

Co mówi prawo?

- Ograniczenie do minimum związanego z pracą w gospodarstwie rolnym ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa własnego oraz innych jest wymogiem prawnym.
- Wszystkie potwierdzone przypadki brucelozy u człowieka należy zgłaszać do urzędu nadzoru bezpieczeństwa i higieny pracy w Irlandii Północnej (*HSENI*).
- Właściciel stada zobowiązany jest również powiadomić rejonowego inspektora weterynarii (*Divisional Veterinary Officer*) o przypadku poronienia w stadzie.

Dokument został zatwierdzony przez członków północnoirlandzkiej grupy doradczej ds. brucelozy (*Brucellosis Advisory Group*):

Urząd nadzoru bezpieczeństwa i higieny pracy w Irlandii Północnej
(*The Health and Safety Executive for Northern Ireland*)

Służba weterynaryjna Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
(*Veterinary Service, Department of Agriculture and Rural Development*)

Ministerstwo Zdrowia, Opieki Społecznej i Bezpieczeństwa Publicznego
(*The Department of Health, Social Services and Public Safety*)

Związek rolników Ulsteru
(*The Ulster Farmers' Union*)

Partnerstwo na rzecz zdrowia w rejonach Armagh i Dungannon
(*Armagh and Dungannon Health Action Zone*)

Stowarzyszenie weterynarzy w Irlandii Północnej
(*The Association of Veterinary Surgeons Practising in Northern Ireland*)

Centrum nadzoru nad chorobami zakaźnymi w Irlandii Północnej
(*The Communicable Disease Surveillance Centre (NI)*)

Stowarzyszenie producentów rolnych w Irlandii Północnej
(*The Northern Ireland Agricultural Producers' Association*)